

Predgovor

Znanstveno-istraživački projekt Hrvatskoga instituta za povijest *Modernizacija urbanog života u Hrvatskoj kroz prizmu razvoja komunalne infrastrukture u 19. i 20. stoljeću* – MOZIRA (IP-2016-06-2015), koji financira Hrvatska zaklada za znanost, četverogodišnji je projekt koji proučava razvitak gradova, a napose različite aspekte komunalne infrastrukture, od građevne legislative preko proizvodnje i distribucije plina i električne struje pa sve do telekomunikacija i grobalja. Polazeći od gospodarskih i demografskih kretanja na području Hrvatske od druge polovine XIX. do kraja XX. stoljeća, projekt proučava utjecaj inovacija u navedenim područjima na svakodnevni život i običaje građanstva. Razvoj grada Zagreba nakon njegova administrativnoga ujedinjenja 1850. glavna je tematska cjelina, ali uslijed gospodarskih potreba obrađivani su i novonastali gradovi Belišće, Raša, Lički Osik, kao i drugi infrastrukturni i socijalni aspekti.

Istraživanja prezentirana u sklopu projektnih aktivnosti na konferenciji *Razvoj novonastalih gradova u Hrvatskoj tijekom 19. i 20. stoljeća*, održanoj u veljači 2019. u Hrvatskom institutu za povijest, biti će objavljena u časopisu *Review of Croatian History* broj 1 za 2020. godinu. Proširene i dopunjene inačice spomenutih znanstvenih radova, bogato ilustrirane, objedinjene su u elektroničkoj i tiskanoj verziji monografije *Moderno lice grada. O urbanizaciji i izgradnji komunalne infrastrukture na području Hrvatske u 19. i 20. stoljeću*.

Nakon prve faze rada istraživačkoga tima, zaokružene monografijom *Moderno lice grada*, središnja aktivnost projekta MOZIRA odnosila se na nastavak postojećih i otvaranje novih analitičkih istraživanja, koja će biti prezentirana na konferenciji *Modernizacija kroz infrastrukturu – zadano i ostvareno u modernizaciji Hrvatske*, u travnju 2020. na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Znanstvene radove predstavljene na toj konferenciji objavljujemo u tematskom bloku *Časopisa za suvremenu povijest* u brojevima 1 i 2 za 2020. godinu.

Nastavljajući svoja istraživanja u okviru projekta MOZIRA, suradnici su obradili niz novih tema o modernizaciji hrvatskih gradova. Docent Mario Bara sagledao je modernizaciju urbanoga života u Hrvatskoj kroz prizmu javnih politika. Profesor Zlatko Jurić obradio je građevne redove i regulatorno planiranje Zagreba na početku XX. stoljeća, a prezentiran je i niz drugih vrijednih istraživanja s temom Zagreba. Tako se na područje Zagreba odnosi prilog kolegice Kristine Milković o izgradnji Mirogoja u kontekstu urbanizacije Zagreba, rad suradnika Hrvoja Čape naslovljen „Odnos zagrebačke gradske

vlasti prema južnoj periferiji između dva svjetska rata”, kolegica Lidija Bencetić raspravlja o zagrebačkoj stanogradnji tijekom socijalističkoga razdoblja, a tematski ciklus zaokružuje doktorand Goran Rajič prikazujući razvoj telefonije u Zagrebu u posljednjem desetljeću XX. stoljeća. Voditelj projekta MOZIRA Marino Manin razmatra tehnološki pothvat izgradnje savudrijskoga svjetionika na destilirani plin iz 1817., Tomislav Anić prezentira modernizaciju Šibenika kroz elektrifikaciju njegovih naselja s periferije u prvoj polovini XX. stoljeća, a Ivan Brlić razmatra razvitak infrastrukture i turizma na području Nacionalnoga parka Plitvička jezera od njegova osnutka 1949. do 1990. godine.

Tematskim blokom *Časopisa za suvremenu povijest* zaokružuju se analitički poslovi na projektu i pristupa se izradi opsežnijih tematskih sinteza, koje će biti predstavljene u obliku znanstvenih monografija.

U Zagrebu, siječnja 2020.

Gosti urednici:
Marino Manin i Lidija Bencetić